

והם חיו באושר ועושר...

אליהם, נחמי, רות וקאה - מה נכא אלוז מהס?

פעמונים לומדים - לימוד לשבועות

אם היינו מציעים לכם 50,000 ₪ לא הייתם לוקחים? ברור שכן. מה כל כך חזק בכסף, שהוא משגע את העולם ושכולנו במרדף אחריו כל הזמן?

למה לכסף קוראים כך? אחד הפירושים המעניינים הוא כסף מלשון כיסופים. אדם מטבעו חולם ושואף להתקדם, להשיג, להצליח. אחד הכלים המרכזיים להגשים חלומות הוא הכסף. אנחנו כוספים לכסף כדי להשיג את הכיסופים הגדולים יותר שלנו. הכסף הוא אמצעי למימוש השאיפות.

המשנה במסכת אבות אומרת 'איזהו עשיר השמח בחלקו'. אולי בעצם כולנו עושים בדיוק הפוך? למה להתאמץ כל כך על עוד עבודה? לפתח את הידע והכישרונות שלנו והאם כשאנחנו חולמים על משהו אחר, זה אומר שאנחנו לא שמחים בחלקנו? ואחרי שיהיה לך מה תרצה אז? למה הדבר הראשון לפני השני? ואולי יש מי שמתלבט וחושב לקנות משהו אחר, אחרי ששמע על קניה של משהו שחבר או חברה רכשו?

מגילת רות מתחילה בסיפור על אלימלך: 'ויהי בימי שפוט השפטים ויהי רעב בארץ ויגלה איש מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הוא ואשתו ושני בניו'. (רות, א, א). מסופר על אלימלך, שהיה איש עשיר, בתקופה בה היה רעב בארץ. תושבי הארץ ציפו שידאג לרעבים סביבו אך הוא בוחר לברוח מבית לחם לארץ אחרת. לאחר מכן, מסופר שקיבל עונש משמים, הוא ושני בניו מתו והמגילה ממשיכה לספר על רות ונעמי. אבל אמרנו ש'איזהו עשיר השמח בחלקו', שעשיר לא נמדד בכמות הכסף שיש לו. לפי ההגדרה הזו, יתכן שגם אלימלך לא היה עשיר באמת. נקודה נוספת למחשבה - אולי גם הסובבים אותו, היו אמורים לשמוח בחלקם ולא לצפות מאלימלך שיושיע אותם.

הנה חידון קצר:

על מי הפסוק נאמר:

1. '... כבוד מאד במקנה בכסף ובזהב' (בראשית, יג, ב)
2. 'ויזרע ... בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'.' (בראשית, כו, יב)
3. 'וה' ברוך את אדני מאד ויגדל ויתן לו צאן ובקר וכסף וזהב ועבדים ושפחות וגמלים וחסדנים' (בראשית, כד, לה)
4. 'לא העשיר ... אלא מפסולתן של לוחות, שנאמר "פסל לך", פסולתן שלך יהא' (גמרא מסכת נדרים, לח עמ')

לא סתם שלושת האבות ומשה, וכמובן דוד ושלמה ועוד רבים היו עשירים ביותר. ה' רוצה שיהיה לנו שפע גדול, עושר בכסף וחכמה. במסכת נדרים, שם מוזכר העושר של משה, הגמרא מביאה ציטוט: אמר רבי יוחנן אין הקב"ה משרה שכינתו אלא על גיבור ועשיר וחכם ועניו, וכולן (למדים אותן) ממשה.

אם כך, מה נכון ומה לא נכון? מה צריכה להיות השאיפה שלנו? להיות עשירים בכסף או לשמוח בחלקנו?

נחזור לשאלה ששאלנו בתחילה - נניח שתקבלו סכום של 50,000 ₪, מה תעשו עם הכסף? סביר להניח שתוציאו את הכסף על קניות של מוצרים שונים, אולי תתרמו את חלקו או תשימו בצד לחסכון. אבל, מדוע בחרתם דווקא בדברים האלו? והנה עוד כמה שאלות למחשבה - אם תרכשו את מה שרציתם, מה זה ייתן לכם באמת? האם נראה לכם שאחרי כל זה תרגישו עשירים?

מה מוביל אותנו לקבל החלטות ולהוציא כסף? האם זה לחץ חברתי (כי לכולם יש את זה וגם אני רוצה), משפיעני רשת (שנתנו לי הנחה או בגלל שהם המליצו על זה, זה נראה לי "שווה"), פרסומת מסקרנת או משהו אחר?

האם צרכתי אלטאון את צנאי - האם יש לי באמת צורך במוצר או זה משהו שאני רוצה? ומה ההבדל בין שני הדברים?

📌 צורך הוא משהו בסיסי ושווה לכולם.

לדוגמה: יש לי צורך בנעליים, בית לגור בו, טלפון לדבר בו.

📌 רצון הוא הדרך למימוש הצורך.

לדוגמה: ניתן לקנות נעליים טובות ונוחות ב-100 ₪ או לקנות נעליים ממותגות ב-700 ₪.

בכל מה שקשור ברצון, אין תשובה נכונה או לא נכונה, זה המקום לבחירה ולסדרי עדיפויות אישיים. הבחירה האם וכמה כסף להוציא עבור רכישה של מוצר מסוים היא אישית ומשתנה מאדם לאדם. בחירה של אדם אחד מבטאת את סדר העדיפויות האישי שלו וכיצורים חברתיים, אנו נוטים לאמץ לעצמנו גם בחירות של אחרים.

לחץ חברתי, משפיעני רשת, רשתות חברתיות ופרסומות וגם ידע והבנה, מייצרים רצון שמוביל להחלטה. לעתים הרצון נובע מצורך, כמו צורך בנעליים שמוביל לרכישת הנעליים ולעתים הרצון אינו שייך לצורך, כמו רכישת נעליים בשל לחץ חברתי. החברות המסחריות משקיעות כסף רב כדי לגרום לנו לרכוש את המוצרים שלהן. נסו לחשוב, מתי קבלת החלטות הן באמת שלך ומתי אימצת החלטה של מישהו אחר? ככל ששריר החשיבה וקבלת ההחלטה יתחזק אצלך, יישאר לך יותר כסף לדברים החשובים לך.

אילו מה ההבדל בין רצון ורצף?

הנה משהו נחמד:

הרצון פחות המצוי הוא הגימטריה של המילה 'כסף'.
בין היכולת שלי (המצוי) לבין מימוש הרצון (הרצון) חסר כסף

המשנה במסכת אבות (פרק ב' משנה א'): "אמר להם, צאו וראו לב איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם. רבי אליעזר אומר, עין טובה. רבי יהושע אומר, חבר טוב. רבי יוסי אומר, שכן טוב. רבי שמעון אומר, הרואה את הנולד. רבי אלעזר אומר, לב טוב. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם. אמר להם: צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי אליעזר אומר, עין רעה. רבי יהושע אומר, חבר רע. רבי יוסי אומר, שכן רע. רבי שמעון אומר, הלווה ואינו משלם. אחד הלווה מן האדם, כלוה מן המקום לה' ברוך הוא, שנאמר (תהילים לז, כא) לווה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן. רבי אלעזר אומר, לב רע. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם."

רבי שמעון אומר לנו שדרך טובה הוא משרואה את הנולד ודרך רעה היא הלווה ואינו משלם. למה הכוונה? דרך טובה היא כשאדם חי מתוך מחשבה על העתיד, מתבונן על מה שיש לו בהווה ומה הוא עוד צריך, בונה סדרי עדיפויות. אדם יכול לגרום לעצמו להיות עשיר ששמח בחלקו. כיצד? נניח שיש לאדם סכום מסוים והוא שומר אותו כדי לרכוש משהו שהוא מאוד רוצה בהמשך, אפילו אם יצטרך לחסוך עוד. המשמעות היא שכרגע הוא לא ישתמש בכסף לדברים אחרים. כך אדם רואה את הנולד, שמח במה שיש לו ולכן גם מרגיש עשיר. כי יש לו והוא בוחר מה לעשות עם הכסף לפי סדרי העדיפויות שלו. לגורמים כמו לחץ חברתי ומשפיענים, יש הרבה פחות השפעה כשיש תכנון, כשרואים את הנולד ומקבלים החלטה על סמך בחירה אישית. כך אדם משאיר את הכוח אצלו. כשיש לי כוח להחליט ולבחור זה משפיע על חיי, לא רק על כסף והתנהלות איתו, ולכן רבי שמעון אומר שזו הדרך הטובה לנהוג בה.

לעומת זאת, הדרך הרעה היא 'לווה ואינו משלם'. מה הקשר? כל שאר התנאים אמרו דבר והיפוכו - לב טוב/לב רע, שכן טוב/שכן רע וכו'. ר' שמעון בחוכמתו הגדולה ובהבנת המציאות וההתנהגות של האנשים אומר שלקיחת הלוואות זה דבר נפוץ ומקובל. גם היום אנשים רבים לוקחים הלוואה, מבלי לבדוק האם באמת צריכים לקחת את ההלוואה, לא בודקים אם הם יכולים להחזיר את ההלוואה או מה תהיה הריבית עליה, ז"א כמה ישלם על לקיחת ההלוואה. השאלה אם זו התנהלות נבונה. האם לקחת הלוואה זה דבר טוב? אם יש כסף קונים ואם לא אז לא קונים לא? יש מצבים בהם לקיחת הלוואה יכולה להיות גם דבר

טוב, כדי להתקדם. למשל, כל מי שעושה עסקים חייב לקחת הלוואות, בתחילת הדרך, כדי להקים את העסק או כדי להרחיב את העסק. לפעמים כדי לגשר על הפער בין הרצוי למצוי יש צורך בהלוואה. ר' שמעון לא אומר לא לקחת הלוואות. יחד עם זאת, הוא אומר שאדם שלוקח הלוואה ולא בודק שהיא תקדם אותו הוא לא רואה את הנולד. אם לאדם אין כסף והוא לוקח כסף ממישהו אחר, בידיעה שאין לו דרך להחזיר את ההלוואה, זו מידה רעה מאוד. התנהלות כזו מראה ששיקול הדעת לא נכון. זה הזמן לתפוס את עצמנו ולעשות שינוי. בהתנהלות האישית, אם אנחנו רוצים מותגים ואין לנו כסף, ללוות מחברים זה לא הפתרון. נעבוד, נחסוך ונקנה.

ההערכה שלנו למה שנקנה תהיה גדולה פי כמה, הסיפוק והאושר שעמלנו השקענו, חסכנו והגענו למטרה שהצבנו לעצמנו גם תקדם אותנו בחיים. תציבו לעצמכם מטרות, תעבדו, תעמלו, תחסכו ובעיקר - תראו את הנולד. תדמינו, תחלמו, תראו את המטרות שלכם. ואתם תצליחו. יהיו כישלונות, נפילות ואכזבות, זה חלק מהחיים. אתם בתחילת הדרך, תאמצו את הדרך הטובה הזאת ורק תצליחו.

כסף הוא דבר טוב כששתמשים בו נכון. כשמתנהלים בטוב וביושר, כשמתנהלים משא ומתן באמונה. כשנותנים משלנו גם לאחרים כשהם צריכים. זה מלמד אותנו לראות את האחרים, להיות בענווה ולדעת גם לקבל עצה, הכוונה והדרכה.

כסף הוא דבר טוב כשמבינים שכסף הוא אמצעי ולא מטרה בפני עצמה. כסף משמש אותנו להגשים שאיפות וחלומות, להתקדם, לסייע למי שסביבנו. הוא אינו יעד בפני עצמו.

במגילת רות אנו רואים שכל ההתנהלות של רות הייתה תיקון לאלימלך. אין לה רכוש אבל היא רואה את נעמי חמותה. היא פועלת למענה ויתכן שהיא רואה את הנולד, את דוד המלך וכל שושלת המלוכה שנולדת מתוך הערכים אותם היא מייצגת-חסד, צניעות וחשיבה לא מה חושבים עליי, מה יש או אין לי, אלא מה נכון וטוב לעשות.

פעמונים
מגלים אחריות

